

PREDLOG

Na osnovu člana 11 stav 1 Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni list CG", br. 44/12, 13/18 i 145/21), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2025. godine donijela je

UREDBU O USLOVIMA I KRITERIJUMIMA IZUZEĆA PO VRSTAMA VERTIKALNIH SPORAZUMA OD ZABRANE

Predmet

Član 1

Ovom uredbom se propisuju uslovi i kriterijumi izuzeća po vrstama vertikalnih sporazuma od zabrane.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja:

1) **vertikalni sporazum** je sporazum ili usklađena praksa o uslovima nabavke, kupovine, prodaje ili preprodaje robe ili usluga između dva ili više učesnika na tržištu koji posluju na različitom nivou proizvodnog lanca ili lanca isporuke;

2) **vertikalno ograničenje** je ograničenje konkurencije koje je sadržano u vertikalnom sporazumu;

3) **konkurent** je postojeći ili potencijalni konkurent učesnika u sporazumu;

4) **postojeći konkurent** je učesnik na tržištu koji posluje na istom relevantnom tržištu;

5) **potencijalni konkurent** je učesnik na tržištu koji bi, da nije zaključen vertikalni sporazum mogao da u kratkom roku izvrši neophodna dodatna ulaganja i/ili snosi druge neophodne troškove za početak poslovanja na relevantnom tržištu;

6) **dobavljač** je učesnik na tržištu koji prodaje robu ili obezbjeđuje ugovorene usluge, kao i učesnik na tržištu koji pruža usluge posredovanja putem interneta;

7) **usluga posredovanja putem interneta** je usluga informacionog društva, koja omogućava učesnicima na tržištu da ponude robu ili usluge:

- drugim učesnicima na tržištu, radi omogućavanja pokretanja direktnih transakcija između tih učesnika na tržištu, ili

- krajnjim potrošačima, radi omogućavanja pokretanja direktnih transakcija između učesnika na tržištu i krajnjih potrošača, bez obzira da li se i gdje transakcije zaključuju;

8) **usluge informacionog društva** su usluge koje se kontinuirano pružaju uz naknadu, i to:

- na daljinu, bez istovremenog prisustva ugovorne strane,

- elektronskim putem, na način da se usluge prenose i primaju na lokaciji korisnika usluga putem elektronske opreme za obradu (uključujući digitalnu kompresiju) i skladištenje podataka, pri čemu se podaci u potpunosti šalju, prenose i primaju putem kablova, radio talasa, optičkih sredstvava ili drugih elektromagnetnih sredstava,

- prenosom podataka na lični zahtjev korisnika usluga;

9) **direktni kupac** je učesnik na tržištu koji kupuje ugovorenu robu ili usluge na osnovu vertikalnog sporazuma, uključujući učesnika na tržištu koji prodaje robu ili usluge u ime drugog učesnika na tržištu;

10) **nekonkurentna obaveza** je bilo koja direktna ili indirektna obaveza koja:

- sprječava kupca da proizvodi, kupuje, prodaje ili preprodaje robu ili usluge koje su konkurentne ugovorenoj robi ili uslugama, ili
- uslovljava kupca da od dobavljača ili drugog učesnika na tržištu kojeg odredi dobavljač, nabavlja više od 80% svojih ukupnih potreba za ugovorenom ili zamjenskom robom ili uslugama na relevantnom tržištu, obračunatih po osnovu vrijednosti ili obimu prometa u prethodnoj godini;

11) **sistem ekskluzivne distribucije** je sistem u kojem je određeno područje ili određena grupa indirektnih kupaca rezervisana za dobavljača ili za maksimalno tri direktna kupca, a drugi direktni kupci ograničavaju se na aktivnu prodaju na isključivo dodijeljenom području ili dodijeljenoj grupi indirektnih kupaca;

12) **sistem selektivne distribucije** je distributivni sistem u kojem se dobavljač obavezuje da direktno ili indirektno prodaje ugovorenu robu ili pruža usluge direktno ili indirektno distributerima izabranim na osnovu utvrđenih kriterijuma, a distributer se obavezuje da neće prodavati tu robu ili pružati usluge neovlašćenim distributerima na teritoriji koju je dobavljač rezervisao za primjenu tog sistema;

13) **sporazum o slobodnoj distribuciji** je sporazum na osnovu kojeg dobavljač distribuira robu ili pruža usluge bez korišćenja selektivne i ekskluzivne distribucije;

14) **obaveza o ekskluzivnoj prodaji** je obaveza iz sporazuma na osnovu koje je dobavljač dužan ili se podstiče da prodaje ugovorene proizvode isključivo ili uglavnom jednom direktnom kupcu, za opštu ili specifičnu upotrebu;

15) **obaveza o ekskluzivnoj kupovini** je obaveza iz sporazuma na osnovu koje se direktni kupac obavezuje ili podstiče da kupuje određeni tip proizvoda od jednog prodavca;

16) **sporazum o franšizi** je sporazum kojim se daje pravo na korišćenje prava intelektualne svojine, naročito trgovačkog ili posebnog znaka ili posebnog znanja (know-how) radi upotrebu i distribuciju robe ili pružanje usluga;

17) **pravo intelektualne svojine** je pravo industrijske svojine, posebno znanje (know-how), autorska i srodna prava;

18) **posebno znanje (know-how)** je skup nepatentiranih praktičnih znanja i informacija, stečenih iskustvom i provjerom od strane dobavljača, koje su:

- tajne, odnosno nijesu opšte poznate ili lako dostupne,
- značajne, odnosno znanja i informacije su bitne i korisne direktnom kupcu da koristi, prodaje i preprodaje ugovorene robe i pruža ugovorene usluge,
- specifične, odnosno opisane na dovoljno razumljiv način da omoguće provjeru tajnosti i značajnosti u smislu al. 1 i 2 ove tačke;

19) **aktivna prodaja** je aktivno traženje indirektnih kupaca direktnim obraćanjem putem pisama, elektronske pošte, telefonskih poziva ili drugih sredstava direktne komunikacije, ili putem ciljanog oglašavanja i promocije putem štampanih, digitalnih medija, uključujući internet, platforme za oglašavanje, servise za poređenje cijena ili pretraživače koji traže indirektno kupce na određenom području, ili su usmjereni na grupe indirektnih kupaca, upravljanje internet stranicom koja

koristi domen ili jezik koji odgovara određenom području ili ciljnoj grupi kupaca, koji se razlikuju od onog koji se uobičajeno koriste na području na kojem direktni kupac ima registrovano sjedište;

20) pasivna prodaja je prodaja koja se vrši na osnovu samo inicijativnog zahtjeva indirektnih kupaca, uključujući isporuku robe ili pružanje usluga indirektnom kupcu bez oglašavanja usmjerenog naodređenog indirektnog kupca ili grupe tih kupaca, ili na određeno područje, kao i prodaju koja je rezultat učešća u postupku javne nabavke, ili podnošenjem ponude u skladu sa pozivom za podnošenje ponuda;

21) neregiprocni vertikalni sporazumi je sporazum u kojem direktni kupac ugovorene robe ili usluge ne snabdijeva dobavljača robom ili uslugama koje su konkurentne ugovorenoj robi ili uslugama;

22) trgovac je učesnik na tržištu.

Povezani učesnici na tržištu

Član 3

Za potrebe ove uredbe, povezani učesnici na tržištu su:

- 1) učesnici na tržištu u kojima strana sporazuma, neposredno ili posredno:
 - ima ovlašćenje da ostvaruje više od polovine glasačkih prava, ili
 - ima ovlašćenje da imenuje više od polovine članova nadzornog odbora, uprave ili organa koji su zakonom ovlašćeni za zastupanje učesnika na tržištu, ili
 - ima pravo da upravlja poslovanjem učesnika na tržištu; ili
- 2) učesnici na tržištu koji neposredno ili posredno imaju, nad stranom sporazuma, prava ili ovlašćenja iz tačke 1 ovog člana; ili
- 3) učesnici na tržištu u kojima učesnici na tržištu iz tačke 2 ovog člana imaju, neposredno ili posredno, prava ili ovlašćenja iz tačke 1 ovog člana; ili
- 4) učesnici na tržištu u kojima strana sporazuma zajedno sa jednim ili više učesnika na tržištu iz tač. 1, 2 ili 3 ovog člana, ili u kojima dva ili više tih učesnika na tržištu, zajednički imaju prava ili ovlašćenja iz tačke 1 ovog člana; ili
- 5) učesnici na tržištu u kojima su prava ili ovlašćenja iz tačke 1 ovog člana zajednički u svojini:
 - strana sporazuma ili njihovih povezanih učesnika na tržištu iz tač. 1 do 4 ovog člana, ili
 - jedne ili više strana sporazuma ili jednog ili više njihovih povezanih učesnika na tržištu iz tač. 1 do 4 ovog člana i jednog ili više trećih lica.

Vertikalni sporazumi koji su izuzeti od zabrane

Član 4

Vertikalni sporazumi izuzeti od zabrane obuhvataju sporazume o kupovini ili prodaji robe ili pružanju usluga, u mjeri u kojoj sadrže vertikalna ograničenja, koje zaključuje:

- 1) učesnici na tržištu koji nijesu konkurenti;
- 2) pojedinačni konkurenti; ili
- 3) određeni oblici udruženja trgovaca.

Vrste vertikalnih sporazuma izuzetih od zabrane

Član 5

Grupno izuzeće vertikalnih sporazuma od zabrane primjenjuje se na vertikalne sporazume u mjeri u kojoj sadrže vertikalna ograničenja, a naročito na sporazume:

- 1) o ekskluzivnoj distribuciji;
- 2) o selektivnoj distribuciji;
- 3) o slobodnoj distribuciji;
- 4) o franšizi;
- 5) zaključene između udruženja trgovaca i pojedinačnog člana tog udruženja;
- 6) zaključene između udruženja trgovaca i pojedinačnog dobavljača, pod uslovom da su svi članovi tog udruženja trgovci na malo i da ni jedan član udruženja pojedinačno ili zajedno sa povezanim licima, ne ostvaruje ukupan godišnji prihod veći od 1.000.000 eura.

Za izračunavanje ukupnog godišnjeg prihoda iz stava 1 tačka 6 ovog člana, sabira se prihod koji u prethodnoj finansijskoj godini ostvare strana vertikalnog sporazuma i njena povezana lica u odnosu na svu robu i usluge prije oporezivanja, pri čemu se prihod koji ostvare u međusobnom poslovanju ne uračunava.

Izuzeće iz stava 1 ovog člana primjenjuje se i ako tokom bilo koje dvije uzastopne finansijske godine trajanja sporazuma, iznos ukupnog godišnjeg prihoda iz stava 1 tačka 6 ovog člana ne pređe 10%.

Izuzeće iz stava 1 ovog člana, primjenjuje se na vertikalne sporazume koji sadrže odredbe o prenosu ili korišćenju prava intelektualne svojine na direktnog kupca, pod uslovom da te odredbe ne predstavljaju glavni predmet vertikalnih sporazuma i da se direktno odnose na korišćenje, prodaju ili preprodaju robe, odnosno pružanje usluga od strane direktnog kupca ili njegovih kupaca.

Izuzeće iz stava 4 ovog člana, primjenjuje se pod uslovom da odredbe koje se odnose na ugovorenu robu ili usluge ne sadrže ograničenja konkurencije koja imaju isti cilj kao vertikalna ograničenja koja nijesu izuzeta u skladu sa ovom uredbom.

Izuzeće iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na vertikalne sporazume zaključene između konkurenata, osim ako zaključe neregipročni vertikalni sporazum, kojim:

- 1) dobavljač posluje na uzvodnom (dolaznom) nivou kao proizvođač, uvoznik ili trgovac na veliko, a na nizvodnom (odlaznom) nivou kao uvoznik, trgovac na veliko ili trgovac na malo robom, dok je kupac uvoznik, trgovac na veliko ili trgovac na malo na nizvodnom nivou i nije konkurent na uzvodnom nivou na kojem kupuje ugovorenu robu; ili
- 2) dobavljač pruža usluge na više nivoa trgovine, dok kupac pruža svoje usluge na maloprodajnom nivou i nije konkurent na nivou trgovine na kojem kupuje ugovorene usluge.

Izuzeće iz stava 6 tač. 1 i 2 ovog člana ne primjenjuje se na razmjenu informacija između dobavljača i neposrednog kupca, koja nije direktno povezana sa sprovođenjem vertikalnog sporazuma ili nije potrebna za unapređenje proizvodnje ili distribucije ugovorene robe ili usluga.

Izuzeće iz stava 6 tač. 1 i 2 ovog člana, ne primjenjuje se na vertikalne sporazume koji se odnose na pružanje usluga posredovanja putem interneta, ako je

pružalac tih usluga konkurent na relevantnom tržištu prodaje robe ili pružanja usluga koje su predmet posredovanja.

Ova uredba se ne primjenjuje na vertikalne sporazume čiji predmet spada u oblast primjene neke druge uredbe o grupnom izuzeću, osim ako je tom uredbom drugačije propisano.

Tržišni udio učesnika na tržištu

Član 6

Vertikalni sporazumi iz ove uredbe mogu biti izuzeti od zabrane ako tržišni udio dobavljača na tržištu na kojem prodaje ugovorenu robu ili pruža ugovorene usluge ne prelazi 30%, i ako tržišni udio kupca na relevantnom tržištu na kojem kupuje ugovorenu robu ili usluge ne prelazi 30%.

Ako, na osnovu vertikalnog sporazuma zaključenog od strane više učesnika, određeni učesnik na tržištu kupuje ugovorenu robu ili usluge od učesnika koji je strana sporazuma i prodaje tu robu ili usluge drugom učesniku koji je takođe strana sporazuma, takav vertikalni sporazum može biti izuzet od zabrane ako tržišni udio tog učesnika ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana kada djeluje i kao kupac i kao prodavac.

Tržišni udio dobavljača iz stava 1 ovog člana obračunava se na osnovu prihoda ostvarenog od prodaje na relevantnom tržištu u prethodnoj kalendarskoj godini, a tržišni udio kupca na osnovu prihoda ostvarenog od kupovine na relevantnom tržištu u prethodnoj kalendarskoj godini, ako takvi podaci nijesu dostupni, obračun se zasniva na procjenama iz drugih pouzdanih tržišnih informacija, uključujući obim prodaje ili kupovine na relevantnom tržištu.

Tržišni udio dobavljača uključuje vrijednost sve robe ili usluga isporučenih vertikalno integrisanim distributerima radi dalje prodaje.

Ako tržišni udio u početku ne prelazi 30%, ali naknadno poraste iznad tog nivoa, izuzeće od zabrane iz ovog člana nastavlja da se primjenjuje tokom perioda od dvije uzastopne kalendarske godine nakon godine u kojoj je prag od 30% prvi put premašen.

Tržišni udio koji imaju učesnici na tržištu iz člana 3 stav 1 tačka 5 alineja 2 ove uredbe raspoređuje se podjednako na svakog učesnika koji ima prava ili ovlašćenja iz člana 3 stav 1 tačka 1.

Ograničenja koja nijesu izuzeta od zabrane

Član 7

Grupno izuzeće od zabrane ne primjenjuje se na vertikalne sporazume kojima se direktno ili indirektno, nezavisno ili sa drugim faktorima pod kontrolom strana u sporazumu, utvrđuju ograničenja koja za cilj imaju:

1) ograničavanje prava direktnih kupaca da slobodno određuju prodajnu cijenu, što ne isključuje mogućnost dobavljača da utvrdi maksimalnu ili preporuči prodajnu cijenu, pod uslovom da se na taj način ne omogućava utvrđivanje fiksne ili minimalne prodajne cijene kao rezultat uslovljavanja, poslovnog pritiska ili pružanja pogodnosti bilo koje ugovorne strane;

2) ograničavanje područja ili indirektnih kupaca, kojima ekskluzivni distributer može aktivno ili pasivno da prodaje robu ili pruža usluge iz sporazuma o ekskluzivnoj distribuciji, osim ako ne postoji ograničavanje;

- aktivne prodaje od strane ekskluzivnog distributera i njegovih direktnih kupaca na području ili prema grupi indirektnih kupaca koji su rezervisani za tog dobavljača ili koje je dobavljač dodijelio najviše pet ekskluzivnih distributera,

- ekskluzivnog distributera i njegovih klijenata da aktivno ili pasivno prodaju robu ili pružaju usluge neovlašćenim distributerima na području na kojem dobavljač upravlja sistemom selektivne distribucije za ugovorenu robu ili usluge;

- ograničavanje mjesta osnivanja kupca;

- ograničavanje aktivne ili pasivne prodaje krajnjim korisnicima od strane kupca koji posluje na veleprodajnom nivou trgovine;

- ograničavanje mogućnosti kupca da aktivno ili pasivno prodaje komponente, isporučene radi ugradnje, kupcima koji bi te komponente koristili za proizvodnju iste vrste robe koju proizvodi dobavljač;

3) u slučaju kada dobavljač upravlja sistemom selektivne distribucije:

a) ograničavanje područja ili indirektnih kupaca kojima članovi sistema selektivne distribucije mogu aktivno ili pasivno da prodaju ugovorenu robu ili pružaju ugovorene usluge, osim ako ne postoji ograničavanje:

- aktivne prodaje članovima sistema selektivne distribucije i njihovim direktnim kupcima na određenom području ili određenoj grupi indirektnih kupaca, koji su rezervisani za dobavljača ili koje je dobavljač dodijelio najviše trojici ekskluzivnih distributera,

- članova sistema selektivne distribucije i njihovih kupacada aktivno ili pasivno prodaju robu ili usluge neovlašćenim distributerima na području na kojem se primjenjuje sistem selektivne distribucije,

- mjesta osnivanja ili poslovanja članova sistema selektivne distribucije.

- članova sistema selektivne distribucije koji posluje na tržištu veleprodaje da aktivno ili pasivno prodaje robu ili usluge krajnjim kupcima

- mogućnosti članova selektivnog distributivnog sistema da aktivno ili pasivno prodaju kupcima sastavne djelove koje bi koristili za proizvodnju iste vrste robe koju proizvodi dobavljač;

b) međusobnog snabdijevanja između članova sistema selektivne distribucije, koji djeluje na istom ili različitim nivoima proizvodnog ili distributivnog lanca;

4) ograničavanje aktivne ili pasivne prodaje krajnjim kupcima od strane članova sistema selektivne distribucije koji posluje na maloprodajnom nivou trgovine, u skladu sa tačkom 3 podtačka a al. 1 i 3 ovog stava;

5) ograničavanje područja ili grupe indirektnih kupaca kojima direktni kupac može aktivno ili pasivno da prodaje ugovorenu robu ili usluge, kada dobavljač ne upravlja sistemom ekskluzivne distribucije ili sistemom selektivne distribucije, osim ako ne postoji ograničenje:

- aktivne prodaje direktnom kupcu i njegovim direktnim kupcima na određenom području ili grupi indirektnih kupaca rezervisanih za dobavljača ili koje je dobavljač dodijelio najviše pet ekskluzivnih distributera,

- neposrednom kupcu i njegovim klijentima da aktivno ili pasivno prodaju neovlašćenim distributerima na području na kojem dobavljač upravlja selektivnim sistemom distribucije ugovorene robe ili usluga;

- mjesta osnivanja direktnog kupca,

- neposrednom kupcu koji posluje na tržištu veleprodaje radi aktivne ili pasivne prodaje krajnjim kupcima,

- mogućnosti da direktni kupac aktivno ili pasivno prodaje indirektnim kupcima djelove za proizvodnju, iste vrste robe koju proizvodi dobavljač,

6) sprečavanje direktnog kupca ili njegovih kupaca da efikasno koriste internet za prodaju ugovorene robe ili usluge, čime se ograničava područje, odnosno indirektni kupci kojima se ugovorena roba ili usluge mogu prodati u smislu tač. 2 ili 3 ovog člana, ne dovodeći u pitanje mogućnost da se kupcu nametnu:

- druga ograničenja prodaje na internetu, ili
- ograničenja internet oglašavanja, čiji cilj nije sprečavanje korišćenja internet kanala za oglašavanje u cjelosti;

7) ograničenje ugovoreno između dobavljača djelova i direktnog kupca koji ugrađuje te djelove, kojim se dobavljaču ograničava mogućnost da prodaje rezervne djelove krajnjim kupcima ili serviserima, trgovcima na veliko ili drugim pružaocima usluga koje taj direktni kupac nije ovlastio da pružaju usluge popravke ili servisiranja njegovih proizvoda.

Specifična ograničenja koja nijesu izuzeta od zabrane

Član 8

Izuzeće od zabrane ne primjenjuje se na sljedeće obaveze sadržane u vertikalnim sporazumima:

- 1) svaku neposrednu ili posrednu nekonkurentnu obavezu čije je trajanje neograničeno ili duže od pet godina;
- 2) svaku neposrednu ili posrednu obavezu kojom se kupcu, nakon prestanka sporazuma, zabranjuje da proizvodi, kupuje, prodaje ili preprodaje robu ili usluge;
- 3) svaku neposrednu ili posrednu obavezu kojom se članovima sistema selektivne distribucije zabranjuje prodaja robnih marki određenih konkurentskih dobavljača;
- 4) svaku neposrednu ili posrednu obavezu kojom se korisniku usluga posredovanja putem interneta zabranjuje da nudi, prodaje ili preprodaje robu ili usluge krajnjim korisnicima pod povoljnijim uslovima putem konkurentskih usluga posredovanja putem interneta.

Izuzetno od stava 1 tačka 1 ovog člana, vremensko ograničenje od pet godina ne primjenjuje se kada kupac prodaje ugovorenu robu ili pruža ugovorene usluge iz prostorija i sa zemljišta u vlasništvu dobavljača ili koje je dobavljač zakupio od trećih lica koja nijesu povezana sa kupcem, pod uslovom da trajanje nekonkurentne obaveze ne prelazi period tokom kojeg kupac koristi te prostorije i zemljište.

Izuzetno od stava 1 tačka 2 ovog člana, grupno izuzeće od zabrane primjenjuje se na svaku neposrednu ili posrednu obavezu kojom se kupcu, nakon prestanka sporazuma, zabranjuje da proizvodi, kupuje, prodaje ili preprodaje robu ili usluge, ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- 1) obaveza se odnosi na robu ili usluge koje su konkurentne ugovorenoj robi ili uslugama;
- 2) obaveza je ograničena na prostorije i zemljište iz kojih je kupac poslovao tokom trajanja sporazuma;
- 3) obaveza je neophodna radi zaštite posebnog znanja (know-how) koje je dobavljač prenio kupcu;
- 4) trajanje obaveze ograničeno je na period od jedne godine nakon prestanka sporazuma.

Odredba stava 1 tačka 2 ovog člana ne dovodi u pitanje mogućnost nametanja ograničenja neograničenog trajanja u pogledu korišćenja i otkrivanja posebnog znanja (know-how) koje nije postalo javno dostupno.

Tržišni udio koji imaju učesnici na tržištu iz člana 3 stav 1 tačka 5 alineja 2 ove uredbe raspoređuje se podjednako na svakog učesnika koji ima prava ili ovlašćenja iz člana 3 stav 1 tačka 1.

Prestanak važenja

Član 9

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o grupnim izuzećima vertikalnih sporazuma od zabrane („Službeni list CG“, broj 13/14).

Stupanje na snagu

Član 10

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

VLADA CRNE GORE

Broj: _____
Podgorica, _____ 2025. godine

Predsjednik,
mr Milojko Spajić